ליתקע כי היכי דלידעו דחלבי שבת קריבין ביום הכפורים. הך תקיעה בע"ש קאמר כדיקים בקונטרס אבל יום"כ שחל באחד בשבת גם לתקעי במוצאי שבת להודיע שיום"כ הוא קל דאלרבה מתון התקיעה יהא נראה שהוא חמור דכל תקיעות שתוקעין בע"ש או ע"ט תוקעין[א] בכניסת חמור[ב] ולהכי אמר בסמוך י"ש שחל במו"ש מבדילין ולא תוקעין ולא תקעי להודיע דחלבי שבת קריבין בי"ט ומיהו התם דבר ידוע הוא ש"ט קיל הוא משבת והא דפרין עלה בסמוך ואמאי ליתקע כי היכי לידעי דשרי שחיטה לאלתר אותה תקיעה אינה אלא להודיע שהוא לילה ולא להודיע ש"ט קל הוא משבת[ג] והא דלא קאמר הכא ליתקע כי היכי לידעו דחלבי יום"כ אין קריבין בשבת[ד] דהא כי לא תקעי[ה] נמי ממתמ[ו] שבת[ז] ויום"כ שוין אין קריבין אל זה בזה אם כן התקייה אינה מוכחת אלא יהיו קריבין של יום"כ בשבת והא נמי לא בעי למיפרך ולידגל במוצאי שבת לדידי[ח] דחלבי שבת קריבין ביום"כ[ט] דהא אפי' מבדיל בבית הכנס' נרגיס אין פרסום בהבדלה כמו בתקיעה:

וליתקע כי היכי דלידעו דשרי בקניבת ירק. ה"ה דהוה מצי למיפרך אלינא דר' ישמעאל ליתקע כי היכי לידעו שמציעין את המטות מיום"כ לשבת אלא ניחא ליה למיפרך לע"ע:

אמר רב יוסף לפי שאין דוחין שבות להתיר. לעיל כי פרין ליתקע כי היכי לידעו דחלבי שבת קריבין כו' לא הוה מצי לשנויי כי לאין זו התרה מה שמתירין להקריבם אלא מומרא הוא שיקטירו האימורים ולא יבאו לידי נותר ויש תומרא בדבר שחייבין להקטירם: **אלא** לקניבת ירק. נראה לר"י דאסמכתא בעלמא הוא דאי מדאורייתא ביום"כ נמי ליתסר והא דאמר בפרק בלל גדול (לעיל עג:) האי מאן דקניב סילקא חייב שתים התם מיירי כשעושה תמיכות דקות מאד והכא מיירי כשעושה תמיכות גדולות: **לעולם למלאכה.** וקניבת ירק דבריתא היינו שעושים דק דק דהוי איסור דאורייתא דדמי לנוטן ל"ג במחובר: לעיל **ואמאי** ליתקע כי היכי דלידעו **דשרי בשחיטה.** לא להודיע דש"ט קיל אלא להודיע שהוא לילה וכן אומר ר"י מה שתוקעים במוצאי יום"כ אינו אלא להודיע שהוא לילה ויפלילו את בניהם שהתענו וגם להכין סעודת מוצאי יום"כ שהיא כעין י"ט[י] כמו איסד הפייטן[כ] אחר גמר מיצוי אכול בדלוי ולבוי ולא כמחזורים שכתוב בהן שהתקיעה זכר ליובל כי לגמה תוקעין בכל שנה ושנה וכי היה יובל בכל שנה ושנה:

הדרן עלך ואלו קשרים

ליתקע כי היכי דלידעו דחלבי שבת קריבין ביום הכפורים. הך תקיעה בע"ש קאמר כדיקים בקונטרס אבל יום"כ שחל באחד בשבת גם לתקעי במוצאי שבת להודיע שיום"כ הוא קל דאלרבה מתון התקיעה יהא נראה שהוא חמור דכל תקיעות שתוקעין בע"ש או ע"ט תוקעין[א] בכניסת חמור[ב] ולהכי אמר בסמוך י"ש שחל במו"ש מבדילין ולא תוקעין ולא תקעי להודיע דחלבי שבת קריבין בי"ט ומיהו התם דבר ידוע הוא ש"ט קיל הוא משבת והא דפרין עלה בסמוך ואמאי ליתקע כי היכי לידעי דשרי שחיטה לאלתר אותה תקיעה אינה אלא להודיע שהוא לילה ולא להודיע ש"ט קל הוא משבת[ג] והא דלא קאמר הכא ליתקע כי היכי לידעו דחלבי יום"כ אין קריבין בשבת דזיזין הן אמר ליה מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי מי אמרינן כהנים זריזין הן והתנן[ב] שלש להבטיל את העם ממלאכה שלש להבדיל בין קודש לחול[ד] כדאמר אביי לשאר עמא דבירושלים הכא נמי לשאר עמא דבירושלים וליתקע כי היכי דלידעי דשרי בקניבת ירק מן המנחה ולמעלה אמר רב יוסף לפי שאין דוחין שבות להתיר ורב שישא בריה דרב אידי אמר שבות קרובה התירו[ה] שבות רחוקה לא התירו ושבות קרובה התירו[ו] והתנן[ז] יום טוב שחל להיות ערב שבת תוקעין ולא מבדילין מוצאי שבת מבדילין ולא תוקעין ואמאי ליתקע כי היכי לידעי דשרי בשחיטה לאלתר אלא מחוורתא כדרב יוסף אמר רבי זירא אמר רב הונא ואמרי לה אמר רבי אבא אמר רב הונא [ח]יום"כ שחל להיות בשבת אסור בקניבת ירק אמר רב מנא תנא [ט] מנין ליום"כ שחל להיות בשבת שאסור בקניבת ירק ת"ל [י]שבתון שבות למאי אילימא למלאכה והכתיב [כ]לא תעשה כל מלאכה אלא לאו אקניבת ירק ש"מ אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן יום"כ שחל להיות בשבת מותר בקניבת ירק מיתיבי מנין ליום"כ שחל להיות בשבת שאסור בקניבת ירק ת"ל שבתון שבות למאי אילימא למלאכה והכתיב לא תעשה כל מלאכה אלא לאו בקניבת ירק לא לעולם למלאכה ולעבור עליה בעשה ול"ת תניא כוותיה [א]דרבי יוחנן יום"כ שחל להיות בשבת מותר

[ה]כי הוינא בבבל הוה אמרי הא דתניא [ו]יום"כ שחל להיות ע"ש לא היו תוקעין ובמוצאי שבת לא היו מבדילין דברי הכל היא כי סליקנא להתם אשכחיתיה ליהודה בריה דרבי שמעון בן פזי דיתיב וקאמר ר' עקיבא היא דאי רבי ישמעאל כיון דאמר חלבי שבת קריבין ביום הכיפורים ליתקע כי היכי דליהוי ידעי דחלבי שבת קריבין ביום הכיפורים ואמינא ליה אנא [ז]כהנים זריזין הן אמר ליה מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי מי אמרינן כהנים זריזין הן והתנן [ח]שלש להבטיל את העם ממלאכה שלש להבדיל בין קודש לחול [ט]כדאמר אביי לשאר עמא דבירושלים הכא נמי לשאר עמא דבירושלים וליתקע כי היכי דלידעי דשרי בקניבת ירק מן המנחה ולמעלה אמר רב יוסף לפי שאין דוחין שבות להתיר ורב שישא בריה דרב אידי אמר שבות קרובה התירו שבות רחוקה לא התירו [י]יום טוב שחל להיות ערב שבת תוקעין ולא מבדילין מוצאי שבת מבדילין ולא תוקעין ואמאי ליתקע כי היכי לידעי דשרי בשחיטה לאלתר אלא מחוורתא כדרב יוסף אמר רבי זירא אמר רב הונא ואמרי לה אמר רבי אבא אמר רב הונא [יא]יום"כ שחל להיות בשבת אסור בקניבת ירק אמר רב מנא תנא [יב] מנין ליום"כ שחל להיות בשבת שאסור בקניבת ירק ת"ל [יג]שבתון שבות למאי אילימא למלאכה והכתיב [יד]לא תעשה כל מלאכה אלא לאו אקניבת ירק ש"מ אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן יום"כ שחל להיות בשבת מותר בקניבת ירק מיתיבי מנין ליום"כ שחל להיות בשבת שאסור בקניבת ירק ת"ל שבתון שבות למאי אילימא למלאכה והכתיב לא תעשה כל מלאכה אלא לאו בקניבת ירק לא לעולם למלאכה ולעבור עליה בעשה ול"ת תניא כוותיה [טו]דרבי יוחנן יום"כ שחל להיות בשבת מותר

[יז]עש"ם תוקעין להבטיל ולהבדיל: **ורב ששת כריש דרב אידי אמר לעולם דוחין שבות להתיר.** אי הוה מיבעי לן היתרא אלינא אבל איסורא אלא מיבעי לן קניבת ירק ביום"כ שחל להיות בע"ש שהרי בשבת לא יבשלוה ולא תהא תקיעה זו אלא להודיענו היתר בשנה אחרת שיחול יה"כ בחמישה שבת לא התירו: **שבות קרובה.** כלומר בחמיש שבות התירו לגזרך דבר קרוב ולא לגזרך דבר רחוק: **תוקעין.** להבטיל את העם ממלאכה המותרת ביו"ט כגון אוכל נפש ולהבדיל בין הקודש ובין החול: **ולא מבדילין.** בתפלה ועל הכוס דלא תקנו לומר הבדלה אלא ביציאת קודש ובכניסת חול ולא בכניסת קדש וביציאת חול דהתם שייך לקדושי יומא וקדוש יום שמקדשין על היין הוי סיכולא דיליה: **מולאי שבת.** ואם תל"ו כמולאי שבת מבדילין בתפלה ועל הכוס המבדיל בין קודש לקודש מפני שהקודש ממור יוצא ונכנס קל: **ולא תוקעין.** מבעוד יום להבטיל ולהבדיל דהא היומא חמור והיום לא עשו שום מלאכה: **ואמאי.** אי ס"ד דוחין שבות להתיר לגורך דבר קרוב יתקע משחשיכה לידע דשרי בשחיטה לאלתר: **אסור בקניבת ירק.** ולא מבעי בשבת דעלמא דאסור משום שבות דקטרא משבת לחול אלא אפילו המילנא דיש כאן עיונו דהא בשאר יום"כ שאסר שבות אסור זה מותר השתא דחל בשבת לא שרו רבנן: **אילימא בחולאה.** כגון מחומר: **הא כתיב בו מעשה כל מלאכה.** והא תו לא מי: **אלא לאו קניבת ירק.** בעלמא בתלוש דמידי דלאו מלאכה קאי עליה בעשה דשבתון שבות וכיון דמדאורייתא אסור בכל שבתות השנה הכא לא שריון ליה משום עגמת נפש למידאי איסור דאורייתא ובשאר יום"כ שרי לעגמת נפש ואע"ג דכתיב ביה נמי[יז] שבתון שבות לאו ממלאכה הוא אלא מכל דבר המעכב מלהתענות מדמסתברן לועיתה הכי דרשינן לה בפרק בתרא דיומא (דף עד.) לרחיצה וסיכה ודומין הכי:

מוותר

שהיו בבמקדש, דייקינן מיהא דתנן בפרק קמא בשחיטת חולין כל מקום שיש הבדלה אין תקיעה וכל מקום שיש תקיעה אין הבדלה, כיצד יו"ט שחל להיות ערב שבת תוקעין אבל לא מבדילין. מכלל דבו"ט שאינו ע"ש היו מבדילין אבל לא תוקעין. ז)מכלל דאי הוה יו"ט בתר חול היו תוקעין. וראוי לדעת דהני כולהו שמעתתא אליבא דאחרים, אבל לדילן לא מיתרמי לן יום"כ סמוך לשבת לא מלפניה ולא מאחריה. ומפרש בגמרא דחליל דבר מיקלע כיפורים בחד בשבא מדחיין ליה. ומקשינן ומי דחיינן והתנן חלבי שבת קריבין ביה"כ, וא"ר זירא כי הוינא בבבל אמרי' הא דתניא יום"כ שחל להיות ע"ש לא היו תוקעין ובמוצ"ש לא היו מבדילין דברי הכל היא. ופרקינן ההיא מתניתא אחרים היא, דתניא אחרים אומרים אין בין עצרת לעצרת אין בין ר"ה לר"ה אלא ד' ימים, ואם היתה שנה מעוברת חמשה. וגרסינן בירושלמי בתחילת מגילה א"ר יוסי לית כאן חל להיות בשבי דאם חל להיות בשבי אין עומא רבא בחד בשבא. ואם חל בשבת צומא רבא בעירובתא. שמעינן מינה דאע"ג דסתם משנה היא, דחויה הוא ומשנת יחיד היא ולאו דסמכא היא. וכן כל משנה הלכה שהיא כיוצא בה. וכולן בד"ר ואו"ר בה תלוין, שהלכה למשה מסיני שלא לקבוע יו"ט סמוך לשבת בין מלפניה בין מאחריה. ולענין קניבת ירק הלכתא יום"כ שחל להיות בשבת אסור בקניבת ירק ואפילו בין המנחה ולמעלה.

מן המנחה ולמעלה, דהא ר"ל דבשבת אסור לקנב ירק ולהניח לערב משום בורר, ואמרינן (לעיל עד) אמר אביי בורר ואוכל לאלתר בורר ומניח לאלתר אבל שלא לאלתר לא יבורר, ובספיא אמרוה קמיה דרבה, אמר שפיר אמר נחמני. אבל ביום"כ מותר לבורר ולקנב בין המנחה ולמעלה ולהניח (במוצאי) [למוצאי] יום"כ. ומפרק רב יוסף לפי שאין דוחין שבות להתיר, פי' תקיעה אסורה משום שבות, דדרשי לא מלאכת עבודה יצאו תקיעת שופר ורדיית הפת שהן חכמה ואינה מלאכה ולא דחו שבות לא בשבת ולא ביה"כ בתקיעה להתיר קניבת ירק. אי הוה איכא מילתא למיסרא משום מלאכה [הוא] דדחי שבות ותוקעין, אבל למישרא קניבת ירק לא דחו שבות ותקעי. **רב** שישא בריה דרב אידי אמר שבות קרובה התירו שבות רחוקה לא התירו. פי' אפילו תימא דוחין שבות להתיר מידי דאית ליה רשות למיעבדיה בקרובה דוחין שבות (משום) להתירו, אבל מידי דרחיק ולית ליה למיעבדיה בקרובה אין דוחין שבות להתירו, וקניבת ירק ביה"כ [אסורה] לאלתר אלא מן המנחה ולמעלה. **אני** התנן יו"ט שחל להיות ע"ש תוקעין ולא מבדילין ולאחר שבת מבדילין ולא תוקעין, ואי אמרת רשות קרובה התירו, ליתקע במיעל יו"ט שחל להיות לאחר שבת, כי היכי

ז) מכלל דאי הוה דהני כולהו שמעתתא אליבא דאחרים, אבל לדילן לא מיתרמי לן יום"כ סמוך לשבת לא מלפניה ולא מאחריה. ח) מכלל דבו"ט שאינו ע"ש היו מבדילין אבל לא תוקעין.

[א] גמ' דר' יוחנן. ל"ל דלא הוגא (ר"ל גני' הרמב"ם ומ"מ):

רבינו חננאל (המשך)

דנידעו דשרי לשחיטה לאלתר. ועמדה הקושיא ונדחה הא דרב שישא, ואסיקנא אלא מחוורתא כדרב יוסף. **וקשי** לן בהא שמעתא, הא דאמר רב יהודה בריה דר"ש בן פזי הא מתניתא ר' עקיבא היא, דאי ר' ישמעאל הא אמר חלבי שבת קריבין ביה"כ ליתקע במ"ש ליה"כ כי היכי דנידעו (החלבי) [דחלבין] שבת ביה"כ קריבין. וקשיא לן וכי יש תקיעה במ"ש דאמר ליתקע במ"ש. והיו מן החכמים מפרשין ואמרי' האי גירסא מאן דגרים ליתקע שעתא הוא, אלא הכי קאמר, דאי ר' ישמעאל היא ניבדיל כי היכי דלידעו דחלבי שבת קריבין ביה"כ. וסמכי' בתלמוד א"י דגרסינן ר' זעירא בשם ר' חסדא יום"כ שחל להיות ע"ש אין תוקעין, לאחר שבת אין מבדילין. אימא כר"ש, ברם כר' ישמעאל מבדיל שכן חלבי שבת קריבין ביה"כ. א"ר זעירא קומי ר' מנא אפילו כר' ישמעאל לא יבדיל כלום הוא אלא להתיר דבר שהוא אסור אילו הקטיר חלבי שבת בשבת שמא אינו מתיר. ופירוקא דר' זירא בתלמודא דילן היינו טעמא דלא מבדילינן משום דכהנים זריזין, טפי עדיף. ושעמא דרב שישא בריה דרב אידי נמי איגליא לן מהתם, דגרסינן התם א"ר שמעאל אחוי דר' ברכיה ויבדיל שכן הוא מותר להדיח כבשים ושלקות, כלומר דברים שאסורים בשבת ומותרים ביום"כ. ומשני לא מן המנחה ולמעלן מותר להדיח דאלמא (שבת דחוקה) [שבות דחוקה] היא. ויבדיל מן המנחה ולמעלה. ושנינן מה נפשך כוס של יין כאן נר אין כאן. במה מבדילין א"ר אבין בתפילה. **ותאינו שפירש בה רבינו האיי הגאון נר ישראל יחיה ויפרה לעד, האי קושטא קושטא היא,** מיהו מחויא מילתא דבערב יום"כ נמי הות תקיעה להבטיל העם מן המלאכה ולהבדיל בין קודש לחול. דבערבי יו"ט נמי איכא טובא, אלא מיהו כד הוי ערב יום"כ ועיו"כ חול. אבל כד הוי קודש לא תקענן. וא"א"ג דלא מיפרשא בתקיעות

מסורת הש"ס

א) סוכה נד:, ב) [לעיל ב:], ג) סוכה נג:, ד) יומא לז:, ה) [פסחים מז.], ו) חולין כו:, ז) [לעיל לה:], ח) [דף קמו.], ט) [ויקרא כח], י) [דף עד: וע"ש תוס' ד"ה האי מאן], כ) [ועי' תוס' לקמן קח: ד"ה אבל לא כו'], ל) [כפזמון של מנחת ליום"כ],

תורה אור השלם

1 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ שַׁבָּתוֹן שַׁבַּת קֹדֶשׁ לַיְיָ מָחָר אֶת אֲשֶׁר תֹּאפוּ אֹפוּ וְאֶת אֲשֶׁר תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ וְאֶת כָּל הַעֹדֵף הַנִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד הַבֹּקֶר: שמות טז כג

2 וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ: שמות כ ט

הגהות הב"ח

(ז) גמ' אמר רב מנא תניא נמי הכי מנין ליום"כ:

הגהות הגר"א

[א] גמ' דר' יוחנן. ל"ל דלא הוגא (ר"ל גני' הרמב"ם ומ"מ):

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מוסר בקניבא ירק. דשבת לאו איסורא דאורייתא הוא אלא דרבנן והכא משום עגמת נפש שמתקן ואינו אוכל והרי קרוב לעינוי שרי. ולוזקא מן המנחה ולמעלה שהוא שוקף ומצפה לעת אפילה ואיכא עגמת נפש טפי: **כיון דחזי דהוו קא מחרפי.** מקדימין לפני המנחה להשתא לאו עגמת נפש הוא: **אמר לו.** לאיסי בימיה: **אמא איגריפא ממערבא לו'.** כי היכי דלקבלו מייה:

הדרן עלך ואלו קשרים

כל דאסי הקדש. כגון תורה נביאים וכתובים ואם תימא תורה לחוד הוא דשרי למיטרא ולאצולי ואם שאר ספרים: **מצילין אותן.** דלקתני לקמן[1] למבוי שאינו מפולש וטירחא בעלמא הוא דשרי (ד) בה ומסרון עירוב כדמפרש בגמרא[2]: **בין שקורין בהן.** כגון נביאים שמפטירין בהן בשבת בבית הכנסת: **בין שאין קורין בהן.** כגון כתובים. וכדינא הלוי אמר דאסרי' יחידים אין קורין בהן דלקתני טעמא משום ביטול בית המדרש דמשכי לבא ובשבת היו דורשין דלשה לבעלי בתים שעסוקין במלאכה כל יומם המול ובתוך הדרשה היו מורין להן הלכות איסור והיתר וטוב להן לשמוע מלקרות בכתובים: **ואע"פ שכתובין בכל לשון.** ואיכא למאן דאמר לקמן לא ניתנו לקרות בהן מצילין אותן: **טעונין גניזה.** אסור להניחן במקום הפקר ובגמרא מתרץ לה. ורבותי פירשו דהאי בכל לשון דקאמר אכתובים קאי ולא אנביאים ומדומה אני מפני שמלינו ביומנן בן עוזיאל שאמרו תרגום הן מפרשין כך ואני אומר אף בנביאים אם אמר יומנן לא כתבו ולא ניתנו ליכתב והכי מפרש במסכת מגילה (דף ט.) ומאן דאסר בכולהו אסר בר מס"ת יוונית משום מעשה דתלמי המלך ולא מפליג התם בין נביאים לכתובים: **מפני בטול בית המדרש.** שהיה קבוע בשבת כדפרישית לעיל: **גמ' איתמר היו לכותבן תרגום.** אכתובים קאמר. ול"ג אכל כתבי הקדש קאי: **אליבא דמאן דאמר ניתנו לקרות בהן.** מותר לקרות בכתבי הקדש הכתובין בכל לשון במסכת מגילה (דף ח:) ואין בין ספרים ומפילין ומזוזות אלא שהספרים נכתבין בכל לשון: **לא ניתנו.** [3] (רבן גמליאל) פליג עלה ואמר אף ספרים לא התירו שיכתבו אלא יוונית: **ואע"פ שכתובין בכל לשון.** ולא ניתנו לקרות דמדקאמר אף על פי מכלל דלא ניתנו לקרות בהן דאי ניתנו מאי גריעותייהו: **אימא סיפא.** לדידך דאמרת אע"פ שכתובין בכל לשון אמצילין קאי אימא סיפא על כרחיך מילתא בתמיה נפשיה הוא וטעונין גניזה בחול פשיטא השתא בשבת מצילין להו גניזה בחול מיבעיא: **ואפילו הכי נעו גניזה.** ולקתני ואע"פ שכתובין בכל לשון לאו אהלכה קאי אלא אטעונין גניזה והכי קאמר אף על פי שכתובים בכל לשון ובשבת אין מצילין אותן בחול מיהא טעונין גניזה: **ומקק שלהם.** אם בלו ונעשו רקבון אף המקק רקבובית (ה) של אילתא התולעים טעונין גניזה: **עברים.** כתב של עבר הנהר: **אבא חלפתא.** אבא של רבי יוסי חלפתא שמו: **רבן גמליאל בריבי.** לא שהיה בנו של רבי אלא אדם גדול קרי בריבי: **רבן גמליאל אבי אבוך.** הוא רבן גמליאל הזקן ורבן גמליאל שהיה בדורו של חלפתא הוא אבי אביו של רבינו הקדוש: **על גב מעלה בהר הבית.** שבהר הבית היו מעלות כשהוא הולך וגבוה כדתנן במסכת מדות (פ"ב מ"ג): **נדבך.** שורת אבני הבנין: **טיט בהר הבית מנין.** וכי בטיט היו בונין והלא בטרכסיד היו בונים חול וסיד ומעורבין וטיט לא הוי אלא עפר ומים: **המורפה.** גלוי והפקר: **מאן תנאי.** דקאמר רב הונא לעיל תנאי היא מאן מהני תנאי קאי כרב אסדא ומאן כרב הונא: אילימא

כל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בו'. אומר ר"ת דכולא האי פירקא איירי כשנפלה לעיקה בחותו בית או בחותו אחר[4] דכיון שהאש אם[5] ודאי בהול הוא[6] ודאי שריא ליה אתי לכבויי כדמפרש בגמרא אבל נפלה לעיקה בבית אחר[7] מותר להציל הכל[8]:

אליבא דמ"ד ניתנו לקרות בהן כ"ע לא פליגי דמצילין. והשתא ספרים אלונו[1] מצילין דנתנו לקרות בהן משום[2] עת לעשות לה' הפרו תורתך כדאמרינן בהגיזקין (גיטין ס.): **לא ניתנו לקרות בהן.** פירש רש"י דהיינו רבן שמעון בן גמליאל דפליג במתניתין בפ"ק דמגילה (דף מ:) דלא ספרים לא התירו שיכתבו אלא יוונית ופירש הרב פורת"ת דהיינו טעמא כיון דלא ניתנו ליכתב אסור לקרות בהן משום דדבריה שבכתב אסור לאומרן בעל פה וקשה לאין זה לי אתה דאמר לאומרו בעל פה כיון שאינו אומרו בלשון הקדש אלא באותו לשון כשהן כתובין הרא שרי למימר בעל פה תרגום [6] כדמתרגם רב יוסף:

עילמית יוונית. אומר ר"י דאמתיא כרבי יהודה דאסר שאר ספרים לכתוב יוונית ולא התיר אלא בס"ת בלבד אבל רבנן אדו אף בשאר ספרים כדאמר בפ"ק דמגילה (דף ט.):

ובידו ספר איוב תרגום. משמע שבימי התנאים כבר נעשה תרגום כתובים וכן תניא במגילה (דף כא:) (1) במגילה ובהלל אפילו עשרה קורין ועשרה מתרגמין מה שאין כן בתורה אע"פ שיוצאין לא עשאו מ"מ שוב נעשה בימי התנאים ולא (1) כאומרים דתרגום של כתובים רב יוסף עשאו[9]: **אמר מתרץ לטעמיה דאמר אלא רב הונא מתרץ לטעמיה ורב חסדא מתרץ לטעמיה רב הונא מתרץ לטעמיה בין שקורין בהם נביאים ובין שאין קורין בהם כתובים במה דברים אמורים שכתובין בלשון הקדש אבל בכל לשון אין מצילין ואפילו הכי גניזה בעו רב חסדא מתרץ לטעמיה בין שקורין בהן נביאים ובין שאין קורין בהן כתובים אע"פ שכתובין בכל לשון נמי מצילין והכי קאמר ומקק שלהן טעונין גניזה מיתיבי היו כתובים תרגום (2) וכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא אמר לך רב הונא האי תנא סבר ניתנו לקרות בהן ת"ש היו כתובין גיפטית מדית עיברית עילמית יוונית אע"פ שלא ניתנו לקרות בהן מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא אמר לך רב הונא תנאי היא דתניא (3) היו כתובין תרגום ובכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה ר' יוסי אומר אין מצילין אותן מפני הדליקה אמר ר' יוסי (7) מעשה באבא חלפתא שהלך אצל רבן גמליאל בריבי לטבריא ומצאו שהי' יושב על שלחנו של (8) (יוחנן הנזוף) ובידו ספר איוב תרגום והוא קורא בו אמר לו זכור אני ברבן גמליאל אבי אביך שהיה עומד ע"ג מעלה בהר הבית והביאו לפניו ספר איוב תרגום ואמר לבנאי שקעהו תחת הנדבך, אף הוא צוה עליו וגנזו ר' יוסי ברבי יהודה אומר עריבה של טיט כפו עליו אמר רבי שתי תשובות בדבר חדא וכי טיט בהר הבית מנין ועוד וכי מותר לאבדן ביד אלא מניחן במקום התורפה והן (9) מרקבין מאליהן מאן תנאי אילימא

[א] מותר בקניבת ירק (6) ([ב]) ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן יום כיפורים שחל להיות בחול) [ג] מפצעין באגוזים ומפרכסין ברימונים מן המנחה ולמעלה מפני (3) עגמת נפש דבי רב יהודה מקנבי כרבא דבי רבה גרדי קארי כיון דחזא דהוו קא מחרפי אמר להו אתא איגרתא ממערבא משמיה דר' יוחנן דאסיר:

הדרן עלך ואלו קשרים

כל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בין שקורין בהן ובין שאין קורין בהן (6) אע"פ שכתובים בכל לשון (1) טעונים גניזה ומפני מה אין קורין בהם מפני ביטול בית המדרש: **גמ'** איתמר (2) היו כתובים תרגום או בכל לשון רב הונא אמר אין מצילין אותן מפני הדליקה ורב חסדא אמר מצילין אותן מפני הדליקה אליבא דמאן דאמר ניתנו לקרות בהן דכולי עלמא לא פליגי דמצילין כי פליגי אליבא דמאן דאמר לא ניתנו לקרות בהן רב הונא אמר אין מצילין דהא לא ניתנו לקרות בהן רב חסדא אמר מצילין משום בזיון כתבי הקדש תנן כל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בין שקורין בהן בין שאין קורין בהן (3) אע"פ שכתובין בכל לשון מאי לאו שקורין בהן נביאים ושאין קורין בהן כתובים אע"פ שכתובין בכל לשון דלא ניתנו לקרות בהן וקתני מצילין ותיובתא דרב הונא אמר לך רב הונא ותסברא אימא סיפא טעונין גניזה

[1] אלו מי' פ"ג מהלכות ס"ת הלכה ג. עוש"ע יו"ד סימן רפב סעיף ה:

[2] ב מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה כו סמג לאוין סה עוש"ע או"ח סימן שלה סעיף יב:

מוסף תוספות

[1] א. דהתם ודאי איכא למגזר. תוס' הרא"ש. ב. באותו בית שהוא מציל ממנו. תוס' הרא"ש. ג. על ממונו. תוס' הרא"ש. ד. הסמוכה לה, שאדם מתיירא שמא תתפשט הדליקה לתוכו, הואיל ואין הדליקה לשם עדיין, מאוי. לא בהילי כולי האי, לא גזרו בהן. לא"ם סימן נ'. ה. למקום שעירבו שאין כאן חשש שמא יבא לכבות. מאוי. ו. שאנו כותבין תורה שבע"פ וכו', כולם הם פירושי המצות ועיקרי תורה. לא"ם סימן ח'. ז. דכיון דלא אפשר. לא"ם סימן ח'.

רבינו חננאל

ואם חל להיות בחול מפצעין באגוזים ומפרכין ברימונים ומותר בקניבת ירק מן המנחה ולמעלה, אבל [משום] מיגדר [מילתא] אסרוהו.

הדרן עלך ואילו קשרין

פרק ששה עשר

כל כתבי הקודש מצילין אותן מפני הדליקה בין שאין שקורין בהן בין שאין קורין בהן. פירוש קורין בהן, בצבור, תורה הפרשה בתורה ואפטרתא בנביאים, ושאין קורין בהן בצבור, כתיבי. איתמר היו כתובין תרגום ובכל לשון, רב הונא אמר אין מצילין אותן מפני הדליקה, רב חסדא אמר מצילין. ובכתבי הקדש שמתורגמין בלשון אחר בין בכתב עברי בין בכתב אחר, ר' יוסי אומר לא ניתנו לקרות בהן, דא"ר יוסי מעשה באבא חלפתא שהלך אצל רבן גמליאל לטבריא ומצאו יושב על שולחנו של יוחנן בן הנזוף ובידו ספר איוב תרגום. א"ל רבי זכור אני את רבן גמליאל אבי אביך שהיה עומד ע"ג מעלה בהר הבית. והביאו לפניו ספר איוב תרגום ואמר לבנאי שקעהו תחת הנדבך, אף הוא צוה עליו וגנזו. ור' נמי הכי קאמר מניחו במקום התורפה והן כלים מאליהן. ולפום הכי תנא ר' יוסי אין מצילין אותן.

עין משפט נר מצוה

[1] א מיי' פ"ג מהלכות ס"ת הלכה ג. עוש"ע יו"ד סימן רפב סעיף ה:

ב ב מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה כו סמג לאוין סה עוש"ע או"ח סימן שלה סעיף יב:

מסורת הש"ס

[1] רש"ל מ"ז, [2] [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9] [1] [2] [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9]

גליון הש"ס

הגהות הגר"א

הגהות הב"ח

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

קטו:

היו כתובים בסם ובסיקרא כו'. משמע דפשיטא ליה שאין קורין בהן דאי קורין בהן פשיטא דמצילין דאמר לעיל וקשה לרשב"א דבמקום משמע דפשיטא ליה לריש גלותא גופיה דקורין בהן דקאמר והתניא מצילין והיינו ההוא בריימתא דמייתי שהספרים נכתבים בכל לשון ומגילה עד שתהא כתובה אשורית על הספר ודביו אבל שאר ספרים נכתבין שלא בדיו[א] ולפי מה שאמרת בשמוך דהך בריימתא[ב] איירי לענין הצלה אתי שפיר ולעולם אין קורין בהן:

אבל הכא כיון דלא מקיים לא. לע"ג דבפ"ב דגיטין (דף יט.) קרי להו דבר שמתקיים לתנן בכל כותבין בסם ודביו ובסקרא ובקומוס ובקנקנתוס ובכל דבר שמתקיים אומר ר"י להתם קרי ליה מתקיים טופי ממשקין ומי פירות דקתני התם בסיפא דאין כותבין בהן אבל אין מתקיימין כמו דיו אבל קשה לר"ג דתנן בפ"ב דסוטה (דף יז:) גבי מגילת סוטה אין כותבין לא בקומוס ולא בקנקנתוס[ד] שנאמר ומתה כתב שיכול למחוק אלמא קומוס וקנקנתוס מתקיימין יותר מדיו ואומר ר"י לעולם אין מתקיימין כמו דיו ואין יכול למחות כמו דיו לפי שנבלעין בקלף: **מגילה עד שתהא כתובה אשורית על הספר ובדיו.** משמע דשאר ספרים לא בעי ספר ודיו וקשה דבפ' המוליא יין (לעיל דף עט:) משמע דספר תורה בעי ספר דתני' על המיין ועל המטלית פסולה[ה] ומוקי לה בס"ת וה"ה על הדיפתרא אע"ג דלא חשיב ליה לענין פסול ה"נ לא חשיב ליה לענין כשרות דקתני על הקלף ועל הדוכסוסטוס כשירה ולא קתני דיפתרא ועוד תנן במסכת סופרים (פ"ב) אין כותבין לא ע"ג דיפתרא ולא ע"ג נייר ממוק ועוד דמגילה פסולה אדיפתרא כדתנן פ"ב דמגילה (דף ח.) וכן מגילת סוטה פסולה אדיפתרא כדאמר בפ"ב דסוטה (דף יז:) משום דבעיא ספר וכ"ש ס"ת דנקראת כמה פעמים ספר ודיו ומי לריך כדאמר בפרק הכותב (לעיל קג:) כתבה אלא בדיו או שכתב האזכרות בזהב הרי אלו יגנזו ותיכף הרב יוסף דס"ת ולאי בעי ספר ודיו והכא איירי דווקא בשאר ספרים והא דלא קתני אין בין ספרים לס"ת ומגילה משום דס"ת נכתבים בכל לשון להכי לא עריב לה ואכתי קשה לר"י דתנן בפ"ק דמגילה (דף מ:) אין בין ספרים לתפילין ומזוזות אלא שהספרים נכתבין בכל לשון כו' ופריך בגמרא וספרים נכתבין בכל לשון ורמינהו מקרא שכתבו תרגום ותרגום שכתבו מקרא וכתב עברי אינו מטמא את הידים עד שיכתבנו בכתב אשורית על הספר ודביו ומשני כאן בספרים כאן במגילה ורב אשי משני כי תניא ההיא בשאר ספרים ורבי יהודה היא אלמא בשאר ספרים נמי בעי רבי יהודה ספר ודיו והוא הדין לרבנן דלא אשכחן דפליגי רבנן עליה אלא בכתב אשורית אבל בספר ודיו לא אשכחן דפליגי ועוד קשה דשביק רב אשי התם שינויא קמא דמוקי לה במגילה ומסייע ליה בריימתא דהכא דקתני בהדיא דמגילה בעי שתהא כתובה אשורית וספר ודיו ורב אשי גופיה מייתי לה הכא ונראה לר"י דדווקא לענין הצלה מיתניא הך בריימתא דאין בין ספרים למגילה אלא שהספרים נכתבין בכל לשון ואפי' בלא ספר ודיו חשיבו לענין דמצילין אותו מפני הדליקה אע"ג דלא חזו לקריאה משום דיש בהו אזכרות אבל במגילה אין מצילין אלא א"כ ראויה לקריאה שתהא כתובה אשורית על הספר ובדיו לפי שאין בה אזכרה וא"ת א"כ תקשה מבריימתא דהכא[ו] דאמר לעיל כל היכא דלא ניתנו לקרות בהן אין מצילין וי"ל דהא מסיק לעיל תנאי היא:

מיתיבי ס"ת שבלה אם יש בה כדי ללקט כו'. השתא משמע דמלשון נלקט קא פריך דמשמע אפי' מפוזרות ותימה א"כ אמאי קא בעי מעיקרא מכונסות או אפי' מפוזרות פשיטא דאפי' מפוזרות מדבעא רב הונא ס"ת שאין בו ללקט משמע הא יש בו ללקט מצילין אע"פ שהן מפוזרות:

אילימא תנא קמא[ז] דרבי יוסי ודילמא בהא קמיפלגי מר סבר ניתנו לקרות בהן ומר סבר לא ניתנו לקרות בהן אלא רבי יוסי ותנא דגיפטית[ח] ת"ר[א] הברכות[ב] והקמיעין אע"פ שיש בהן אותיות של שם ומעניינות הרבה שבתורה אין מצילין אותן מפני הדליקה אלא נשרפים במקומן [הן ואזכרותיהן] מכאן אמרו כותבי ברכות כשורפי תורה מעשה באחד שהיה כותב בצידן באו והודיעו את רבי ישמעאל והלך רבי ישמעאל לבודקו כשהיה עולה בסולם הרגיש בו נטל טומוס של ברכות ושקען בספל של מים ובלשון הזה אמר לו רבי ישמעאל גדול עונש האחרון מן הראשון בעא מיניה ריש גלותא מרבה בר רב הונא[ג] היו כתובין בסם ובסיקרא בקומוס ובקנקנתוס בלשון הקדש מצילין אותן מפני הדליקה או אין מצילין תיבעי למ"ד מצילין תיבעי למ"ד אין מצילין תיבעי למ"ד אין מצילין הני מילי היכא דכתיבי תרגום ובכל לשון אבל הכא דכתיבי בלשון הקדש מצילין או דילמא אפי' למ"ד מצילין ה"מ היכא דכתיבי בדיו דמיקיים אבל הכא כיון דלא מיקיים לא א"ל אין מצילין והא רב המנונא תנא מצילין א"ל[ד] אי תניא תניא מאי תניא אמר רב אשי כדתניא[ה] אין בין ספרים למגילה אלא שהספרים נכתבים בכל לשון[ו] ומגילה עד שתהא כתובה אשורית על הספר ובדיו בעא מיניה רב הונא בר חלוב מרב נחמן ס"ת שאין בו ללקט שמונים וחמש אותיות כגון פרשת ויהי בנסוע הארון מצילין אותה מפני הדליקה או אין מצילין א"ל ותיבעי לך פרשת ויהי בנסוע הארון גופה[ז] היכא דחסר פרשת ויהי בנסוע לא קמיבעיא לי דכיון דאית ביה הזכרות אע"ג דלית ביה שמונים וחמש אותיות מצילין כי קא מיבעיא לי ס"ת שאין בו ללקט מאי א"ל[ח] אין מצילין איתיביה[ט] תרגום שכתבו מקרא ומקרא שכתבו תרגום וכתב עברית מצילין מפני הדליקה ואצ"ל תרגום שבעזרא ושבדניאל ושבתורה תרגום שבתורה מאי ניהו[י] יגר שהדותא ואף על גב דלית בה שמונים אילימא ס"ק. כרב חסדא ור' יוסי כרב הונא: **דילמא.** טעמא דס"ק משום דקסבר ניתנו לקרות בהן ונהי דר' יוסי קאי כרב הונא מיהו כרב חסדא לא קאי ולא חד דהא רב חסדא אפי' למ"ד לא ניתנו קאמר מלילין: **הברכות.** מטבע ברכות שטבעו חכמים כגון י"ח ושאר ברכות: **ומעניינות הרבה.** מפרשיות שהיו כותבין בקמיעין פסוקים לגחש כגון כל המחלה וכגון לא תיראי מפחד לילה: **נשרפין במקומן.** אם נפלה לדיקה בשבת: **כשורפי תורה.** שהרי לא יצילם בשבת: **לבודקו.** אם אמת היה הדבר: **עומום.** קבוצות קונטריסים: **היו כתובין.** תורה נביאים וכתובים: **תיבעי למ"ד.** בנכתבים בכל לשון מצילין תיבעי למ"ד אין מצילין: **הא מיקיים.** אין מתקיים כדיו: **הא רב המנונא תנא.** מצילין: **מאי תניא.** היכא תניא: מדקאמר מגילה בדיו וקתני דהוא מן הדברים שבין ספרים למגילה ס"מ שאר ספרים נכתבים בסם ובסיקרא: **כר חלוב.** שם אדם: **פ"ה אותיות.** זהו שיעור לספר תורה שנמצא אז בלה להיות עומד בקדושתו: **לגון פרשת ויהי בנסוע הארון.** שהוא ספר לעצמו כדלקמן ויש בה פ"ה אותיות: **לנקט.** שנאמרת כאן תיבה ובמקום אחר תיבה: **מהו.** להצילן: **ותיבעי לך לפרשת ויהי בנסוע הארון גופה.** שנכתבה לבדה ותסקה אות מהו להצילה: **שאין בו כדי לנקוט.** ובאותו ליקוט עצמו ליכא אזכרות: **תרגום שבתורה.** יגר שהדותא. ושבנביאים כגון דלגא תימרון להוס (ירמיה י) שכתבו מקרא [ל"ג] התרגום שבעזרא כתבו מקרא: **כתב עברית.** אותיות גדולות הן ואין דומות לכתב אשורית אף ע"פ שכתובין בלשון הקדש אלא שכתב האותיות משונות: **ואין לריך לומר תרגום שבעזרא ושבדניאל ושבתורה.** שכתבו תרגום בהלכתו: **להשניס.** אם היה בו כדי לנקט ותרגום זו משלימו מלטרף ומצילין בשבילו: **פיוצפא דרב הונא.** דמדקתני לנקט מכלל דמפוזרות ליכו: **בפיזות.** הא דקתני לנקט דמשמע מפוזרות לא לנקט אות ואות לבד אלא לנקט תיבה שלימה תיבה תיבה כאן ותיבה כאן עד פ"ה אותיות וכי פלגינן באותיות המפוזרות: **עשה לה סימניות מלמעלה ומלמטה.** להבדילה מן הסמוכות לה: **למעלה ולמטה.** בתחלה וסוף ויהי בנסוע הארון: שאין

ג א מיי' שם הלכה כז סמג שם טוש"ע שם:
ד ב מיי' ומגמ' שם טור ש"ע שם סעיף יד:
ה ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף יב:
ו ד מיי' פ"ג מהלכות מגילה הלכה ט סמג עשין ל טוש"ע או"ח סימן תרלא סעיף ג:
ז ה ו ז ח מיי' פרק כב מהלכות שבת הלכה כח סמג לאוין סה טור שו"ע או"ח סימן שלו סעיף יב:

תורה אור השלם

1 וַיִּקְרָא לוֹ לְבָן יְגַר שָׂהֲדוּתָא וְיַעֲקֹב קָרָא לוֹ גַּלְעֵד: בראשית לא מז
2 וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ: במדבר י לה

מוסף רש"י

הברכות. שתקנו חכמים כגון בשמנה של כ"ה שים בהן מלכות חכמות ושופרות (לעיל מא:), ומעניינות הרבה שבתורה. מפרשיות כתבה שכותבין בהן אם מקראות של רפואה (שם). אין בין ספרים. תורה נביאים וכתובים (מגילה ח:). אשורית. לשון הקדש (שם).

מוסף תוספות

א. [ז]קורין בהם. תוס' הרא"ש. ב. דקתני עד שתהא כתובה על ספר בדיו' לאו למימרא דלגבי שאר הספרים לא בעינן דיו, אלא. מי' הר"ן. ג. היאך אמרו בסוגיא זו על הקומוס והקנקנתוס שאינו של קיימא. מלאכי. ד. מפני שאין יכולים לימחות, אלא בדיו שהוא נמחק. מלאכי. ה. משום דלאו ספר נינהו. תוס' הרא"ש. ו. לרב הונא. תוס' מנחות לא: ד"ה עשאה.

ז) ג"ל ור' יוסי, ג) לעיל פא: ע"ש [תוספתא פי"ד מ"ט פ' עז הלכה ז], ד) [מגיה יט: מו"ק ב. יומא לא: יומות קיב. נדרים יט: זבחים עו: לא: לו: מנחות קז. כתובות ג. חולין לב. תמורה לא. נדה כג: וש"ש פרש"ו], ה) [מגילה ח:], ו) [לעיל נב: וש"נ],

רבינו חננאל

ושאר תנאי ז)(דתנן) [דאמרי] מצילין לא מסיים מאן מינהון סבר ניתנו לקרות בהן, ומאן מנהון סבר לא ניתנו לקרות בהן, אלא האי תנא דגפטית דתני אע"פ שלא ניתנו לקרות בהן מצילין אותן. ות"ק דר' יוסי בניתנו לקרות בהן פליג. וקי"ל כרב הונא דרב חסדא לגבייה תלמיד הוא. **והא** דתנינן כל כתבי הקודש, מוקים לה רב הונא בתרי בבי, כל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בין בראים שקורין בהן בין כתובים שאין קורין בהן, בד"א בכתבי הקדש הכתובים בלשון [ה]קודש דהני איגון כתבי הקדש, והכתובים בכל לשון אין מצילין אותן מפני הדליקה ואפילו הכי טענינן גניזה. **והא** בריימתא דתניא הברכות והקמיעות אע"פ שיש בהן [אותיות] של שם ומעניינות של תורה הרבה, אין מצילין אותן מפני הדליקה ונגנזין במקומן, הלכה היא. **והלכה** כדתנא רב המנונא שאם היו כתובים בסם ובסיקרא מצילין אותן [ו]אע"פ שאינו דבר של קיימא. **ולענין** בעיא דרב הונא בר חלוב מרב נחמן, סוגיא דשמעתא כל ס"ת דאית ביה פיס[ו]קא דאית ביה שם, אע"ג דאין בו ללקט פ"ה אותיות מצילין אותו, ומאי דלית ביה שם אי אית ביה פ"ה אותיות מצילין אותו, ואם לאו אין מצילין אותו. והאי דתניא יגר שהדותא מצילין אותו, להשלים דאי איכא פ"ה אותיות אע"ג שמהן יגר שהדותא מצילין אותו. **והילכתא** כרב הונא דהני פ"ה אותיות מכונסות ולא מפוזרות. ופי' מכונסות, כדתירגמא רב חסדא אליבא דרב הונא בתיבות, אי יכול ללקט פ"ה אותיות מס"ת מתוך תיבות שלימות מצילין אותו. כגון דמשכחת בראשית והיא מנויה לשש, ויצא [והיא] מנויה לארבע, ואלה מנויה לארבע, ויקרא מנויה לחמש, כולן תיבות שלימות עשרים ואו פחות או יתר שפניין אותיותהן פ"ה. אבל אותיות שמתוך תיבות שאינן שלימות אין מצילין [אותן]. כגון ויאמ מכלל ויאמר, אבר מכלל אברם או אברהם וכיוצא בהן. כל שנמצאת תיבה שלימה מונין אותיותיה להעלות לפ"ה אותיות, וכל תיבה [ש]מקצתה מטרשטשת אין אותיותיה (המונהות) [המוגהות] עולות למנין פ"ה. ומשו"ה אמרו ללקט ואע"פ שהתיבות מפוזרות במקומות רחוקין זה מזה.

ז) נראה מזה דרבינו לא סיים נוקם אלמא מ"ק דר"י ודילמא הכא קמיפלגי רק היה לו גי' אחרת כזה ע"ש.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ה. וגשל, © כל הזכויות שמורות

שאין זה מקומה. שאינה ראויה לכאן דלאו בהילכות מקוואות משמעי לעיל מינה אלא בדגלים היתה ראויה ליכתב בפרשת במדבר סיני: **לא מן הדשא הוא.** לא זה הדשא של עומרי המקומה הוא לפרשה זו בתחלת מסע שנסעו מהר סיני [1] אחיי דכתיב לעיל מיניה (ג) ויהי בחדש השני בשנה השנית בעשרים לחדש עלה הענן וגו' (ד): **ו' ספרי תורה.** לפרשה זו ספר לעצמו ממלא שלמעלה ספר לעצמו [ושלמטה ספר לעצמו] הומיל וזה מקומה ממלא ספר וידבר אלהים לג' ספרים: **עתידה פרשה זו.** לעתיד שיהו כל הפורעניות בטלין ולא ידאגו לפורעניות וילר הרע בטל: **מאחרי ה'.** בתוך ג' ימים למעשה התאוו האספסוף תאוה להתרעם על הנשר כדי למרוד בהקב"ה: **הגליונין.** קלפים חלקים. וקס"ד השתא דבכל לדדין שיהו חלקים קמיבעיא ליה כגון חלק שלמעלה ושלמטה ושממתק כתבו ועשה חלק: **גלה שאני.** לכיון שגלה לף הגליון בעל וכי מיבעיא ליה שהגליונין קיימים אלא שהכתב הלך: **ומיפוק ליה משום גליון דידיה.** דהיינו כל הספר תורה: **מקום הכתב.** שנמתק: **לא מבעיא לי.** דולמי מיגרע גרע דכי קדיש מעיקרא לאו לשם גליון חלק קדיש אלא לדעתא דכתב וכיון לחזל ליה כתב פקע מקדושתיה: **של מעלה ומטה.** דמתחלה לשם חלק קדיש והשתא כשנמתק כתב הספר נמי חלק הוא: ה"ג **ומיפוק ליה משום ההוא דגייז ודי.** וכלי פירושא ומיפוק ליה דאע"ג דאין בו כדי ללקט ס"ס תורות הוה ליה למיתני בברייתא מגילין משום ההוא ריוח של מעלה ומטה אלא לאו פשוט מיניה דאין מגילין. ומשני דגייז ודי שנמתכו הגליונים ולא נשמייר בו אלא מקום הכתב: **שנתחלת הספר ונגמר הספר.** שכולן היו כתובין כמגילה כס"ת ואמרי' בב"ב בפ"ק (דף יג:) רשאי כדי לגול עמוד קופו כדי לגול היקף להקיף כל הכרך: **מטמא לא בידים.** אם נגע בו ונגע בתרומה פוסלה דמגזירת י"ח דבר היא (לעיל דף יח.): **דילמא אגב ס"ת.** אלא נמתק כתב הספר אלא כולו קיים וזה נגע בגליונים וכי מבעיא לן בנמתק הספר ואין כאן קדושה אלא משום גליון שנמצא בעודו קיים: **ספרי מינין.** משרתים [6] לע"ז וכתבו להן תורה נביאים וכתובים כתב אשורית ולשון הקודש: **וספרי המינין גופייהו מלינן.** בתמיה: **ספרי המינין הרי הן כגליונים.** כקלפים חלקים אלא נכתב בהם מעולם: **קודי.** חותך תחיכות הקלף מקום הנשר: **שאפי' רודף אדם להורגו.** על עצמו קאמר: **שהגלו.** נכרים העובדים ע"ז אינן מכירין שהרי בכך גלו וכך למדום אבותם: **ואחר הדלא והמזוזה שמא זכרונך.** זכרון הוא בידך ואינה שכחה לך אלא שהשלכת אותי אחרי הדלא: **דני אגיזין.** ספרים שכתבו להם המינין [7] להתווכח עם ישראל ומקום שממנוכחים שם קרי ליה בי אגידין: **אין ולא.** זיטנין אמר ליה אין זיטנין מ"ל לא: **לני גלרפי.** ע"ז וכך שמה: **וקשה לי.** ששורשן נעשו גבשושית ולדחותם בקש בא: **אמרי ליה ניעקריה קשה לי דוכפיה.** שהבא שם גומא לי נמי נפיתיו וקשה לי ריחו. וכל זה שהיו אתיילרלין רב ורבא מלכא לני אגידין שמא מתוך שתיווכחו יעמדו עליהם ויהרגום: **מיניהו אגא.** מכירי הם: [8] **פילוסופא.** [9] מין [10]: דהוה

פורענות ראשונה ויסעו וא"ר חנינא שסרו מאחרי השם. [10] פי' בקונטרס שמא התחילו לשאול בשר ואומר ר"י דאין נ"ל כן אלא פורענות ראשונה כלאמר במדלא [ולמדנו] ויסעו שנסעו מהר סיני דרך שלשת ימים כתיונה היולא מביא הספר שבורח לו והולך לו כך היו בורחים מהר סיני דרך שלשת ימים לפי שלמדו הרבה תורה בסיני [11] אמר הקב"ה (ד) נסמוך פורענות לפורענות לאו אלא נסמוך פרשה ויהי בנסוע הארון [10]: **ספרי מינין כו' א"ר טרפון כו'.** פומר ר"י דמיירי בנמצאו ביד מיינין דאי כתבן מין הא אמר בפרק הסולת (גיטין דף מה:) נמצא ביד מין יגנז כתבו מין יגרף ודומק לומר דאמי כר"ע ולא כרבנן ורבי יוסי:

כך אין מצילין אותן לא מן המים כו'. דלא מיתא דוקא מן הדליקה אין מצילין משום דאי שרית ליה אמי לכבויי אלא אפילו היכא דליכא למיגזר מידי אסור לטלטלן ולהוציאן והך סיפא כרבנן דלרבי טרפון לא איצטריך:

פילוסופא. מין כדפי' בקונטרס ורבינו שמע [מיבוהדי] אמר שבא מארץ יון ואמר] דבלשון יון פלוספוס הוא דוד החכמה ואית דגרסי פילא סבא והוא לשון לגון שמוק כדאמר בגיטה רבתי דפלי ביהודאי פירוש שמחק ותלונן: ושמואל

הוא דקדוש אזל כתב אזלא לה קדושתיה כי קמיבעיא לי של מעלה ושל מטה שבין פרשה לפרשה שבין דף לדף שבתחלת הספר שבסוף הספר ותיפוק ליה משום ההוא [9] דגייז ושדי ת"ש [2] הגליונין של מעלה ושל מטה שבין פרשה לפרשה שבין דף לדף שבתחלת הספר שבסוף הספר מטמאין את הידים דילמא אגב ס"ת שאני ת"ש [3] הגליונין וספרי מינין אין מצילין אותן מפני הדליקה אלא נשרפין במקומן הן ואזכרותיהן מאי לאו גליונין דספר תורה לא גליונין דספרי מינין [4] השתא ספרי מינין גופייהו אין מצילין גליונין מבעיא הכי קאמר וספרי מינין הרי הן כגליונים גופא [7] הגליונים וספרי מינין אין מצילין אותם מפני הדליקה רבי יוסי אומר בחול קודר את האזכרות שבהן וגונזן והשאר שורפן א"ר טרפון [8] אקפח את בני [5] שאם יבאו לידי שאני אשרוף אותם ואת האזכרות שבהן [6] שאפי' אדם רודף אחריו להורגו ונחש רץ להכישו נכנס לבית ע"ז ואין נכנס לבתיהן של אלו שהללו מכירין וכופרין והללו אין מכירין וכופרין ועליהן הכתוב אומר [1] [ו]אחר הדלת והמזוזה שמת זכרונך א"ר ישמעאל ק"ו [10] ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים הללו שמטילין קנאה ואיבה ותחרות בין ישראל לאביהן שבשמים על אחת כמה וכמה ועליהם אמר דוד [5] הלא משנאיך ה' אשנא ובתקוממיך אתקוטט תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי וכשם שאין מצילין אותן מפני הדליקה כך אין מצילין אותן לא מן המפולת ולא מן המים ולא מדבר המאבדן בעי מיניה [9] יוסף בר חנין מר' אבהו הני ספרי דבי אבידן מצילין אותן מפני הדליקה או אין מצילין [10] אין ולאו ורפיא בידיה רב [6] לא אזיל לבי אבידן וכ"ש לבי נצרפי שמואל לבי נצרפי לא אזיל לבי אבידן אזיל אמרו ליה לרבא מ"ט לא אתית לבי אבידן אמר להו דיקלא פלניא איכא באורחא וקשי לי ניעקריה דוכתיה קשי לי מר בר יוסף אמר אנא מינייהו אנא ולא מסתפינא מינייהו זימנא חדא אזיל בעו לסכוניה [11] אימא שלום דביתהו דרבי אליעזר אחתיה דרבן גמליאל הואי הוה ההוא [12] פילוסופא בשבבותיה דהוה

[9] פי' בקונטרס שמא התחילו לשאול בשר ואומר ר"י דאין נ"ל כן אלא פורענות ראשונה כלאמר במדלא [ולמדנו] ויסעו שנסעו מהר סיני דרך שלשת ימים כתיונה היולא מביא הספר שבורח לו והולך לו כך היו בורחים מהר סיני דרך שלשת ימים לפי שלמדו הרבה תורה בסיני [11] אמר הקב"ה (ד) נסמוך פורענות לפורענות לאו אלא נסמוך פרשה ויהי בנסוע הארון [10]: **ספרי מינין כו' א"ר טרפון כו'.** פומר ר"י דמיירי בנמצאו ביד מיינין דאי כתבן מין הא אמר בפרק הסולת (גיטין דף מה:) נמצא ביד מין יגנז כתבו מין יגרף ודומק לומר דאמי כר"ע ולא כרבנן ורבי יוסי:

כך אין מצילין אותן לא מן המים כו'. דלא מיתא דוקא מן הדליקה אין מצילין משום דאי שרית ליה אמי לכבויי אלא אפילו היכא דליכא למיגזר מידי אסור לטלטלן ולהוציאן והך סיפא כרבנן דלרבי טרפון לא איצטריך:

פילוסופא. מין כדפי' בקונטרס ורבינו שמע [מיבוהדי] אמר שבא מארץ יון ואמר] דבלשון יון פלוספוס הוא דוד החכמה ואית דגרסי פילא סבא והוא לשון לגון שמוק כדאמר בגיטה רבתי דפלי ביהודאי פירוש שמחק ותלונן: ושמואל

[1] ל"ל נחמני, [2] [מעגת כנו.], [3] יתיס פ"ג מ"ד ע"ס, [4] [תוספת' פי"ד], [5] [לעיל יז.] [זבחים יב.], [6] [סוכה נג: נדרים סו: מכות יא. חולין קמח.], [7] [לעיל קיג. וש"נ], [8] רבי מאיר קרי ליה און בגלון רבי יוחנן קרי ליה עון בגלון. תפרנוסת הש"ס, [9] [פירוש מחז כבוכבי עדרן], [10] כש"ר לאייר לעיל מייה, [11] [במדבר יז], [12] כש"ס: משומדים, [13] כש"ס: הגלוסים, [14] ר' מאיר קרי. לספרי המינין און בגלון לפי שסם קוין חוסם אוגע"ם. תפרנוסת הש"ס, [15] [וכש"ר דף נד. פירש רש"י פילוסופין חכמי האומות], [16] [עי' תוי"ט פ"ה לאמות משנה ד].

תורה אור השלם

1 חָכְמוֹת בִּנְתָה בֵיתָהּ חָצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה:
משלי ט א

2 וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאֹנְנִים רַע בְּאָזְנֵי יְיָ וַיִּשְׁמַע יְיָ וַיִּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְיָ וַתֹּאכַל בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶה:
במדבר יא א

3 וַיִּסְעוּ מֵהַר יְיָ דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַאֲרוֹן בְּרִית יְיָ נֹסֵעַ לִפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לָתוּר לָהֶם מְנוּחָה:
במדבר י לג

4 וְאַחַר הַדֶּלֶת וְהַמְּזוּזָה שַׂמְתָ זִכְרוֹנֵךְ כִּי מֵאִתִּי גָּלִית וַתַּעֲלִי הַרְחֵבֶת מִשְׁכָּבֵךְ וַתִּכְרֹת לָךְ מִהֶם אָהֲבֹת מִשְׁכָּבְם יָד חָזִיתִי:
ישעיהו נז ח

5 הֲלֹוא מְשַׂנְאֶיךָ יְיָ אֶשְׂנָא וּבְתַקּוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט:
תהלים קלט כא

הגהות הב"ח

(א) גמ' דספרי מינין (הסמא ספרי וכו' מבעיא תפ"מ) וי"ב גי' רש"י וספרי מינין גופייהו מצילין: (ב) שם בעי מייתיה רב יוסף: (ג) רש"י ד"ה לא מן הדשא וכו' דלכתיב לעיל מיעיס ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים לחדש: (ד) תוס' ד"ה פורענות וכו' אמר הקב"ה לא נסמוך פורענות לפורענות אלא:

גליון הש"ס

גמ' אבעיא להו הגליונין, עי' מגילה דף לב ע"א תוס' ד"ה אלמוסות: שם דגייז ושדי. עי' שבועות זכרון יוסף סימן יא וינ: שם אקפח את בני. לעיל דף ח ע"א ומחיש דף יג ע"ב: שם לא אזיל לבי אבידן. עי' ע"ז דף ח ע"א תוס' ד"ה הרחק: רש"י בר"ח פילוסופא מין. עי' מס' ד"מ דנה פ"ה: תוס' ד"ה פורענות פי' בקונטרס. עי' תוי"ט פ"ה מ"ד לאמות:

מוסף רש"י

אקפח. אקנרס, לשון חיתוך וקילוט (לעיל יז.). לעשות שלום בין איש לאשתו. לנחוק את הסוטה ואם טהורה היא יהא שלום ביניהם (סוכה נג:). שמי שנכתב בקדושה. שכתב במגילה יתן ס' אוזן וגו', כדכתיב (כמדבר ה) וכתב את האלות האלה (סוכה שם). ימחה על המים. לכתיב בסוטה ומחה אל מי המרים, והרבה מלכות בפרקה ופס"ה כתיב ומחה כו' (מכות יא. וכעי"ז חולין קמא.). אין ולאו ורפיא בידיה. דפויה היתה התשובה בפיו אם לאמור אם לתמור (לעיל קיג.) לו: לא היה מתחזק בדבריו לא לאיתור ולא לאיסור, פעמים שאמר כן ופעמים שאמר לא, וכפיא בידיה ולא היתה מוחזקת הולאם זו כיון (קדושין סה. וכעי"ז ב"מ יד:).

מוסף תוספות

א. אמרו שאלא ריבה עליונו מצוות. מאיי. דוהו ריסנו מהר ה'. שהיה מחשבתם להסיע עצמן משם מפני שהוא הר ה'. רמב"ן עה"ת במדבר י, ל"ב.

רב נסים גאון

פרק ששה עשר כל כתבי הקודש

כמאן אזל הא דא"ר שמואל בר נחמני חצבה עמודיה שבעה אלו ז' (חומשי) [ספרי] תורה כמאן כר'. דר' סבר ויהי בנסוע הארון ספר בפני עצמו. א"כ על דעת ר' מתחילת ספר וידבר עד ויהי בנסוע הארון ספר בפני עצמו, ופרשת ויהי בנסוע הארון ספר בפני עצמו, ומן שם עד סוף ספר וידבר ספר בפני עצמו. נחלק ספר וידבר לג' ספרים. הרי ג' ספרי וידבר עם ד' ספרים הנשארים יהיו הכל ז'. ובבראשי' דר' אושעיא בפרשת אלה תולדות יצחק (פרשה סד) תניא כוותיה ויקרא אותה שבעה כנגד ספר וידבר שהוא משלים ז' ספרי תורה. והלא ה' הם. אלא בר קפרא עבד מן ספר וידבר עד ויהי בנסוע הארון ספר בפני עצמו, ויהי בנסוע הארון ספר בפני עצמו, מן תמן ועד סיפיה דספרא ספר בפני עצמו.

בי נצרפי. מן בתי ע"ז. ומשכחת במסכת עירובין בפרק חלון (דף פ) ובמסכת ע"ז בפרק כל הצלמין (דף מח) אי זו היא אשירה סתם, אמר רב כל שכומרין משמרין אותה ואין טונמין מפירותיה, ושמואל אמר כגון דאמרי הני תמרי ניגנה לשיכרא דבי ניצרופי ושתו ליה ביום אידם.

רבינו חננאל

גליונים של ס"ת. אביבעיא אם מצילין אותן, ולא איפשיטא. ס"ת שנמחק מקום המחק אין בו קדושה, דאמרינן כי קדוש היכא דאיכא כתב, ליכא כתב לא קדוש. ומשום דאית טעותא בנוסחאות בהא שמעתא כתבנא כולה. ת"ש ס"ת שבלה אם יש בו ללקט פ"ה אותיות מצילין אותו ואם לאו אין מצילין. ותיפוק ליה משום גליון, בלה שאני. כלומר אם מצילין מפני הגליונין לא הוה צריך לדקדוקי בתר פ"ה אותיות. ושנינן בלה שאני, מכלל כי אם לא בלה מצילין אותו מפני הגליונין אע"פ שאין בו ללקט פ"ה אותיות. ת"ש ס"ת שנמחק אם יש בו כדי ללקט פ"ה אותיות מצילין אותו ואם לאו אין מצילין אותו. ושנינן נמחק לא קא מיבעיא לן, דכי קדוש כי איכא כתב, כי ליכא כתב לא קדוש, כי קא מיבעיא לי גליונות של מעלה ושל מטה ושבין דף לדף ושבין פרשה לפרשה שבתחלת הספר ושבסופו מאי (טעמא). ת"ש גליונים של מעלה ושל מטה שבין דף לדף שבין פרשה לפרשה שבתחלת הספר ושבסופו מטמאין את הידים. ומשנינן דילמא כי השתיי אגב ס"ת, אבל גליונים דלא מטמו את הידים לא כוותיה אינון. וכיון דבעיא לה קדושתיה כי קמיבעיא לי של מעלה ושל מטה שבין פרשה לפרשה שבין דף לדף שבתחלת הספר שבסוף הספר ותיפוק ליה משום ההוא דגייז ושדי ת"ש הגליונין של מעלה ושל מטה שבין פרשה לפרשה שבין דף לדף שבתחלת הספר שבסוף הספר מטמאין את הידים דילמא אגב ס"ת שאני ת"ש הגליונין וספרי מינין אין מצילין אותן מפני הדליקה אלא נשרפין במקומן הן ואזכרותיהן מאי לאו גליונין דספר תורה לא גליונין דספרי מינין השתא ספרי מינין גופייהו אין מצילין גליונין מבעיא הכי קאמר וספרי מינין הרי הן כגליונים גופא הגליונים וספרי מינין אין מצילין אותם מפני הדליקה רבי יוסי אומר בחול קודר את האזכרות שבהן וגונזן והשאר שורפן א"ר טרפון אקפח את בני שאם יבאו לידי שאני אשרוף אותם ואת האזכרות שבהן שאפי' אדם רודף אחריו להורגו ונחש רץ להכישו נכנס לבית ע"ז ואין נכנס לבתיהן של אלו שהללו מכירין וכופרין והללו אין מכירין וכופרין ועליהן הכתוב אומר [ו]אחר הדלת והמזוזה שמת זכרונך א"ר ישמעאל ק"ו ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים הללו שמטילין קנאה ואיבה ותחרות בין ישראל לאביהן שבשמים על אחת כמה וכמה ועליהם אמר דוד הלא משנאיך ה' אשנא ובתקוממיך אתקוטט תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי וכשם שאין מצילין אותן מפני הדליקה כך אין מצילין אותן לא מן המפולת ולא מן המים ולא מדבר המאבדן בעי מיניה יוסף בר חנין מר' אבהו הני ספרי דבי אבידן מצילין אותן מפני הדליקה או אין מצילין אין ולאו ורפיא בידיה רב לא אזיל לבי אבידן וכ"ש לבי נצרפי שמואל לבי נצרפי לא אזיל לבי אבידן אזיל אמרו ליה לרבא מ"ט לא אתית לבי אבידן אמר להו דיקלא פלניא איכא באורחא וקשי לי ניעקריה דוכתיה קשי לי מר בר יוסף אמר אנא מינייהו אנא ולא מסתפינא מינייהו זימנא חדא אזיל בעו לסכוניה אימא שלום דביתהו דרבי אליעזר אחתיה דרבן גמליאל הואי הוה ההוא פילוסופא בשבבותיה דהוה

שבין דף לדף שבין פרשה לפרשה שבתחלת הספר ושבסופו מטמאין את הידים. ומשנינן דילמא כי השתיי אגב ס"ת, אבל גליונים דלא מטמו את הידים לא כוותיה אינון. וכיון דבעיא לה קדושתיה כי קמיבעיא לי של מעלה ושל מטה שבין פרשה לפרשה שבין דף לדף שבתחלת הספר שבסוף הספר ותיפוק ליה משום ההוא דגייז ושדי ת"ש הגליונין של מעלה ושל מטה שבין פרשה לפרשה שבין דף לדף שבתחלת הספר שבסוף הספר מטמאין את הידים דילמא אגב ס"ת שאני ת"ש הגליונין וספרי מינין אין מצילין אותן מפני הדליקה אלא נשרפין במקומן הן ואזכרותיהן מאי לאו גליונין דספר תורה לא גליונין דספרי מינין השתא ספרי מינין גופייהו אין מצילין גליונין מבעיא הכי קאמר וספרי מינין הרי הן כגליונים גופא הגליונים וספרי מינין אין מצילין אותם מפני הדליקה רבי יוסי אומר בחול קודר את האזכרות שבהן וגונזן והשאר שורפן א"ר טרפון אקפח את בני שאם יבאו לידי שאני אשרוף אותם ואת האזכרות שבהן שאפי' אדם רודף אחריו להורגו ונחש רץ להכישו נכנס לבית ע"ז ואין נכנס לבתיהן של אלו שהללו מכירין וכופרין והללו אין מכירין וכופרין ועליהן הכתוב אומר [ו]אחר הדלת והמזוזה שמת זכרונך א"ר ישמעאל ק"ו ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים הללו שמטילין קנאה ואיבה ותחרות בין ישראל לאביהן שבשמים על אחת כמה וכמה ועליהם אמר דוד הלא משנאיך ה' אשנא ובתקוממיך אתקוטט תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי וכשם שאין מצילין אותן מפני הדליקה כך אין מצילין אותן לא מן המפולת ולא מן המים ולא מדבר המאבדן בעי מיניה יוסף בר חנין מר' אבהו הני ספרי דבי אבידן מצילין אותן מפני הדליקה או אין מצילין אין ולאו ורפיא בידיה רב לא אזיל לבי אבידן וכ"ש לבי נצרפי שמואל לבי נצרפי לא אזיל לבי אבידן אזיל אמרו ליה לרבא מ"ט לא אתית לבי אבידן אמר להו דיקלא פלניא איכא באורחא וקשי לי ניעקריה דוכתיה קשי לי מר בר יוסף אמר אנא מינייהו אנא ולא מסתפינא מינייהו זימנא חדא אזיל בעו לסכוניה אימא שלום דביתהו דרבי אליעזר אחתיה דרבן גמליאל הואי הוה ההוא פילוסופא בשבבותיה דהוה

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות